

ΑΡΘΡΟ ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

Επικοινωνία:

Γραφείο Επικοινωνίας
Τομέας Προώθησης και Προβολής, Πανεπιστήμιο Κύπρου
Τηλ. 22894304
ηλ. διεύθυνση: prinfo@ucy.ac.cy,
ιστοσελίδα: www.pr.ucy.ac.cy

Το Πανεπιστήμιο και η προοπτική προσφοράς στην Κοινωνία και συνεργασίας με την Πολιτεία

* του Κωνσταντίνου Δέλτα

Κάθε είδος τίμιας εργασίας έχει τη δική του αξία και αναγκαιότητα και δεν πρέπει να απαξιώνεται από κανένα. Ελπίζω να συμφωνούμε ότι οι Πανεπιστημιακοί δάσκαλοι, όπως παλιότερα οι κάθε δάσκαλοι, πρέπει να τυγχάνουν σεβασμού τόσο στο πρόσωπό τους όσο και στο θεσμό που εκπροσωπούν, επειδή αυτοί είναι που υπόσχονται και συνάμα έχουν τα πνευματικά και υλικά εργαλεία για να σπρώξουν τη χώρα πιο μπροστά και να προβάλουν τον τόπο στο διεθνές περιβάλλον. Αν υπάρχουν εξαιρέσεις Πανεπιστημιακών Καθηγητών που έχουν καταχραστεί το προνομιακό καθεστώς του πανεπιστημιακού περιβάλλοντος προς ίδιον όφελος, και ταυτόχρονα πλήττοντας το συμφέρον του Κύπριου πολίτη που τους εμπιστεύθηκε, τότε όπως θα έπρεπε να συμβαίνει σε κάθε άλλη περίπτωση, πρέπει να καταγγεληθούν και να ελεγχθούν για τις πράξεις τους μέσω εσωτερικών κανονισμών και διαδικασιών που διαθέτουν τα πανεπιστήμια. Αν πρέπει να αντιμετωπίσουν την κρίση του νόμου, έτσι ας γίνει! Όμως, δεν είναι ορθή ούτε αποδεκτή η συνολική απαξίωση ενός θεσμού και μιας μεγάλης ομάδας ανθρώπων που ανέβασαν την Κύπρο από τον ερευνητικό μεσαίωνα στη χαραυγή της επιστήμης και της επιστημολογικής προσέγγισης επίλυσης προβλημάτων, ενώ συνάμα έδωσαν την ευκαιρία σε εκατοντάδες νέα παιδιά, όχι μόνο να σπουδάσουν στον τόπο τους αλλά και να διοχετεύσουν την ερευνητική ανησυχία τους σε ένα από τα δεκάδες ερευνητικά εργαστήρια των πανεπιστημίων μας, με απώτερο σκοπό την προσφορά στην Κύπρο και στην παγκόσμια ανθρωπότητα.

Σε παλαιότερες εποχές, η αδυναμία του καθενός να έχει πρόσβαση στην τριτοβάθμια πανεπιστημιακή εκπαίδευση καθώς και η μικρότερη σημασία που δινόταν στην αξία της έρευνας, είχε ως αποτέλεσμα να αποφοιτούν λιγότεροι συνάνθρωποί μας από τα πανεπιστήμια και να απασχολούνται με την έρευνα ακόμη λιγότεροι, συνήθως άνθρωποι χωρίς οικονομικά προβλήματα που δεν είχαν την έρευνα ως βιοποριστικό επάγγελμα. Στα σύγχρονα πανεπιστήμια, κάθε πανεπιστημιακός καθηγητής που σέβεται τον εαυτό και κατ' επέκταση τους συναδέλφους του και την κοινωνία που τον εργοδοτεί, πρέπει και αναμένεται να έχει έναν τομέα εμπειρογνωμοσύνης στον οποίο ερευνά, με σκοπό την παραγωγή νέας γνώσης και επίλυσης προβλημάτων που απασχολούν την ανθρωπότητα, είτε άμεσα είτε έμμεσα. Δεν νοείται πανεπιστημιακός καθηγητής να εξαντλεί την ακαδημαϊκή του δραστηριότητα στη διδασχά ενός ή δύο αντικειμένων και να πηγαίνει στο σπίτι του. Αυτό συμβαίνει και με τους καθηγητές των Κυπριακών Πανεπιστημίων, τουλάχιστον των δημόσιων Πανεπιστημίων που γνωρίζω καλύτερα, χωρίς να υπονοώ το αντίθετο για τα ιδιωτικά Πανεπιστήμια, με τα οποία όμως υπάρχουν σίγουρα διαφορές (ιδιαίτερα στους τομείς των θετικών και εφαρμοσμένων επιστημών).

Όταν δημιουργήθηκαν τα δημόσια Πανεπιστήμια στην πατρίδα μας, με μεγάλη καθυστέρηση, αποδεικνύεται εκ των υστέρων ότι ίσως η κοινωνία (ίσως και η Πολιτεία σε κάποιο βαθμό) ήταν ακόμη ανώριμη να κατανοήσει γιατί ήταν απαραίτητη η δημιουργία των Πανεπιστημίων, θεωρώντας, πχ, ότι το έργο ενός Πανεπιστημιακού ιδρύματος ξεκινά με την έναρξη των μαθημάτων τον Σεπτέμβρη και τελειώνει με την τελετή αποφοίτησης τον Ιούνιο και με μακρές διακοπές στα ενδιάμεσα, για Χριστούγεννα και Πάσχα. Τονίζω με έμφαση και χωρίς ίχνος υπερβολής, διότι έτσι πρέπει να είναι, ότι το καθαυτό διδακτικό έργο από καθέδρας, είναι πολύ σημαντικό αλλά δεν αποσπά και δεν πρέπει να αποσπά το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου ενός καθηγητή-ερευνητή, ειδικά αν πρόκειται για άτομο που δραστηριοποιείται στον τομέα των θετικών και εφαρμοσμένων επιστημών, αλλά και πάλι χωρίς να είμαι απόλυτος, διότι υπάρχουν πάρα πολλές διαφορές και ιδιαιτερότητες μεταξύ γνωστικών αντικειμένων και ανάγκης έρευνας ή ερευνητικής μεθοδολογίας. Παρακαλώ προσέξτε ότι αποφεύγω να είμαι απόλυτος διότι σε μερικά πράγματα ένα αληθινό πανεπιστήμιο και οι δραστηριότητές του είναι εξαιρετικά πολυδιάστατα, πολύπλοκα και με πολλές ιδιαιτερότητες που το διαφοροποιούν καθοριστικά από τη μέση εκπαίδευση ή τα συνοικιακά διδακτικά κολλέγια. Ένα τέτοιο καθοριστικό χαρακτηριστικό, πχ είναι ότι δεν ανακυκλώνει τη γνώση αλλά δημιουργεί γνώση. Όταν είμαστε μικροί, συνηθίζαμε να ακούμε τους γονείς μας ή τη γειτόνισσα να λέει ότι ο γιος της ή η κόρη της σπούδαζε στην Αθήνα καθηγητής ή καθηγήτρια. Βέβαια εννοούσε ότι σπούδαζε φιλόλογος ή μαθηματικός, ή βιολόγος ή κάτι άλλο και ο σκοπός ήταν να επιστρέψει στην Κύπρο για να διοριστεί στο δημόσιο σχολείο. Θα δίδασκε φιλολογικά μαθήματα ή μαθηματικά (αυτά που έμαθε στο παν/μιο κυρίως) και κάποιοι από τους μαθητές τους θα πήγαιναν στη συνέχεια να σπουδάσουν επίσης κάτι παρεμφερές για να επιστρέψουν στη συνέχεια να κάνουν το ίδιο. Αυτό είναι ανακύκλωση γνώσης. Αυτό δεν έχει καμία, μα καμία σχέση με το τι κάνει ένα παν/μιο και οι καθηγητές του. Όμως, το να παράγει γνώση και νέους επιστήμονες απαιτεί, πέρα από αίθουσες και διδακτικό υλικό, επιστήμονες ερευνητές, εθελοντές που θα μπουκ στον κόπο να γράψουν δέκα και είκοσι και περισσότερα ερευνητικά προγράμματα για να κερδίσουν το ένα ή τα δύο, για να φέρουν χρήματα να εργοδοτήσουν νέα παιδιά που υπό την καθοδήγηση του πανεπιστημιακού καθηγητή, όχι στη διδακτική παραδοσιακή έδρα αλλά στον πάγκο του εργαστηρίου, στους κάμπους της υπαίθρου, στις βιβλιοθήκες, στη

βιομηχανία, στους ωκεανούς, στα νοσοκομεία, στα εργοτάξια, θα διερευνήσουν φαινόμενα, θα μάθουν να σχεδιάζουν και να εκτελούν πειράματα που θα δώσουν απαντήσεις, θα λύσουν προβλήματα, θα παράγουν νέα γνώση. Νέα γνώση η οποία θα γίνει δεδομένο για τον επόμενο φοιτητή του ίδιου εργαστηρίου ή για τον ερευνητή σε κάποιο άλλο μέρος του κόσμου που θα κτίσει πάνω της, θα επεκτείνει τη γνώση για να καταλήξει κάποτε σε ένα καλύτερο φάρμακο, ή ένα καλύτερο εργαλείο καθαρισμού του νερού, ή ένα καλύτερο σύστημα καλλιέργειας δημητριακών, ή ένα καλύτερο τρόπο σχεδιασμού βιοκλιματικών κτηρίων, διάγνωσης των κληρονομικών ή μολυσματικών ασθενειών, ή ένα καλύτερο τρόπο διαχείρισης των παιδιών με αυτιστική συμπεριφορά ή ένα καλύτερο τρόπο εκμετάλλευσης της ηλιακής ενέργειας, κλπ, κλπ. Όλα αυτά και πολλά άλλα, γίνονται στο Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Αν έγιναν λάθη στη διαχείριση των προϋπολογισμών των δημόσιων πανεπιστημίων πρέπει να διορθωθούν. Είμαι σίγουρος ότι αν έγιναν τέτοια λάθη δεν αφορούν εκατομμύρια ούτε συγκρίνονται με τα λάθη και τις σπατάλες στον τραπεζικό τομέα ή στον τομέα κάποιων ημικρατικών οργανισμών, που ευθύνονται εν μέρει για τη σημερινή κατάντια μας. Αν τα όποια λάθη των δημόσιων πανεπιστημίων και των πανεπιστημιακών καθηγητών μπου στη μια μεριά της ζυγαριάς και στην άλλη μεριά τοποθετηθούν τα θετικά της 20χρονης λειτουργίας τους, είναι πέραν από βέβαιο ότι ο ζυγός θα είναι με ασύγκριτη διαφορά υπέρ της θετικής προσφοράς. Είναι αυτή δικαιολογία για να συνεχίσουν να γίνονται, αν γίνονται, κάποιες σπατάλες; Και βέβαια όχι! Όμως είναι αυτό δικαιολογία για τον ευνουχισμό της ανεξαρτησίας των δημόσιων πανεπιστημίων και της ανακοπής της ανοδικής του πορείας; Δεν υπάρχει άλλος δίαυλος που να διοχετεύει στην παγκόσμια επιστημονική κοινότητα τόση ποιοτική προβολή της Κύπρου, όσο η εκδοτική παραγωγή των πανεπιστημιακών καθηγητών, μαζί βέβαια με τις παρουσίες μας σε διεθνή συνέδρια, τις διαλέξεις που δίνουμε, την ανταλλαγή γνώσης και εμπειρογνωμοσύνης μέσα από πλειάδα συνεργασιών, κλπ. Ελάτε κοντά να διορθώσουμε τα κακώς κείμενα. Αν υπάρχουν καθηγητές που εκμεταλλεύονται προς ίδιον όφελος τα ακαδημαϊκά μας προνόμια με τρόπο καταχρηστικό και ανήθικο, τότε και εγώ απαιτώ την τιμωρία τους και τον έλεγχό τους. Αυτός όμως δεν είναι τρόπος να διορθωθούν τα λάθη, με κίνδυνο να πάμε πίσω πολλά χρόνια.

Κύριοι βουλευτές, αξιότιμοι υπουργοί και αξιωματούχοι του κράτους μας, ελάτε κοντά μας και πέστε μας τα προβλήματα που αντιμετωπίζετε εσείς στους χώρους σας, διότι μέρος της δουλειάς μας θέλουμε να είναι η εκμετάλλευση της εμπειρογνωμοσύνης μας για να κάνουμε πιο σίγουρο και σταθερό το επόμενο βήμα μπροστά, είτε αυτό αφορά στην πολιτική, είτε στην οικονομία, στην αγροτική παραγωγή, στην ηλιακή ενέργεια, στην ιατρική διάγνωση και περίθαλψη, κοκ. Πόσες φορές ένα υπουργός ή άλλος αξιωματούχος του κράτους σκέφτηκε και ζήτησε τη βοήθεια του πανεπιστημίου για να λύσει προβλήματα στον τομέα που διευθύνει; Ή μήπως όλα λειτουργούν τέλεια; Ας σταματήσει λοιπόν ο διασυρμός και ας ενισχυθεί η συνεργασία. Δεν κάνουμε έρευνα για χάρη της έρευνας! Η έρευνα έχει σκοπό και στόχο. Προσπαθεί να απαντήσει συγκεκριμένα ερωτήματα τα οποία ενέκρινε και επέλεξε μετά από αυστηρή αξιολόγηση ανάμεσα σε πολλά άλλα, ο εκάστοτε χρηματοδότης, δηλαδή το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας της Κύπρου, η Ευρωπαϊκή Ένωση, ή άλλος παρόμοιος οργανισμός στο εξωτερικό. Ας διαφυλάξουμε την τριτοβάθμια παιδεία και τον τόπο! Ας επενδύσουμε στην Έρευνα!

Δείτε επίσης σχετικό άρθρο για την έρευνα:

<http://www.ucy.ac.cy/data/cermm/Documents/An%20essay%20on%20education%20and%20research%20in%20Cyprus%202009.pdf>

Κωνσταντίνος Δέλτας

Καθηγητής Γενετικής Πανεπιστημίου Κύπρου

Διευθυντής Κέντρου Ερευνών Μοριακής Ιατρικής